

EXERCITATIO IVRIDICA

QVAESTIONEM CONTINENS:

*Vtrum testator inuentarii confe-
tionem aut iuratum specificationem
remittere possit.*

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

P R A E S I D E

D. FRID. GOTTLIEB ZOLLERO

COD. P.P. ECCLES. CATHEDR. MARTISBURG. CAPITVL. CVRIAE
IN PROVINCIA SVPREMAE, IVDIC. LVSAT. INFERIOR. NEC
NON FACVLT. IVRID. ASSESS. ET ACADEMIAE
DECEMVIR.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XXII MART. MDCCLXVIII.

P B L I C E D E F E N D E T,

CAROLVS GOTTLLOB KIRCHHOFF.

L I P S .

L I P S I A E
EX OFFICINA BREITKOPFIA.

EXERCIATIO IUDICIA

DE IUDICII

IN IUDICII

DE IUDICII

DE IUDICII

DE IUDICII

DE IUDICII

DE IUDICII

DE IUDICII

DE IUDICII

IN IUDICII

DE IUDICII

DE IUDICII

CAROLVS GOTTLOB KIRSCHNER

DE IUDICII

DE IUDICII

DE IUDICII

Handwritten notes in the right margin, including the number '11' and some illegible scribbles.

Vtrum testator inuentarii confectiorem aut iuratum specificationem remittere possit.

§. I.

Sapienter egerunt veteres, qui potestatem parentum circa dispositionem bonorum certis restringere limitibus non dubitauerunt. Quamvis enim domino rebus libere vtendi easdemque ad quoscunque transferendi in regula competat licentia, interdum tamen, ut effectus dominii diminuamus et dispositioni praescribamus modum, aequitas desiderat. Contingit hoc potissimum circa ultimas voluntates, in quibus liberis, quos arctissimum coniungit naturae vinculum certa pars substantiae est relinquenda, cum in illis teste *Paulo l. ii. ff. de liber. et posthum. evidentius appareat, continuationem dominii eo rem perducere, ut nulla videatur hereditas fuisse, quasi olim hi domini essent, qui etiam viuo patre quodammodo domini existimantur. Qua ex causa fit, ut testamentum parentum, vel nullum, vel in-*

A 2 officio-

officiosum dicatur. Prius contingit, si liberi nec heredes instituti, nec nominatim exheredati fuerunt. Posterius evenit, quoties quidem exheredatio facta, sed testator modum legibus praescriptum non observavit, potius contra pietatem et officium legitimam liberis competentem ademit. Determinaverunt enim leges causas, ob quas si probatio non deficiat liberi substantia privari possunt, contra quas si egit pater, cum illi novas fingere non liceat, testamentum rescindere iura permittunt: dum in iustitiam vocamus causam quae querelam inofficiosi producit, offendimus forsitan Heineccium et alios memoria dignos, doctrina praeclaros, qui fingunt testatorem tunc temporis quo de exheredatione cogitabat, quasi emotae fuisse mentis. Sed nil obstat, infirmus veritati, nec indulgemus illis, qui querelam nullitatis et inofficiosi non rite distinguunt, parumque considerant, quod moribundus furore laborans testamentum tanquam discretum ultimae voluntatis iudicium condere nequeat.

§. II.

Nil ulterius monebimus de causis quae exheredationem efficiunt iustam, multominus de distinctione circa testamentum nullum et inofficiosum obveniente, ea enim omnia ab aliis iam satis exposita relinquuntur. Potius ad id deveniamus cuius rei gratia hanc conscripsimus exercitationem. Fingas casum Titius decedit, in testamento quo uxorem et filium impuberem heredem instituit, prohibet, ne ab uxore solemne inuentarium vel specificatio iurata, quam alias heres exhibere tenetur, exigatur, sed ut nuda consignatio ab uxore confecta in locum inuentarii succedat disponit. Vtrum tutores impuberis, vel consanguinei vel ma-

gistra-

gistratus, qui vices supremi tutoris gerit, huic voluntati obtemperare cogantur, vel ea non obstante iuratum specificationem desiderare possint, quaestio oritur.

§. III.

Non deficiunt qui indistincte patri potestatem remittendi inventarium denegant, et tutori pariter, quam iudici exactorem eius non obstantibus tabulis testamenti tribuunt. Ratio huius sententiae potissimum ea videtur, quod pater in praedictum legitima nihil suscipere multominus ad elidendam eam disponere queat. Haec enim portio, quam legitimam appellamus non dependet ex voluntate libera parentum, sed ex necessitate legis est relinquenda, et in regula nec ademptionem, nec diminutionem admittit. Hanc ob causam *l. 32. C. de Inoff. testam.* Si conditionibus quibusdam, vel dilationibus aut aliqua dispositione moram, vel modum, vel aliud gravamen introducente eorum iura, qui ad querelam inofficiosi vocantur, imminuta esse videantur, ea omnia tolluntur et ita res procedit quasi nihil eorum testamento additum esset. Quomodo vero determinari potest legitima nisi de patrimonio defuncti constet, cuius quantitas per inventarium ad liquidum deducitur: Cum itaque ab editione inventarii vel iuratae specificationis dependeat legitima, quam liberi de iure exigunt, exinde sequi videtur testatorem nequaquam eius confessionem remittere posse, cum nemo in testamento cavere possit, ne leges valeant. conf. Ludolph. Schrad. Tract. de Feud. p. 8. c. 8. n. 10. Prukm. V. I. Conf. 48. n. 34.

§. IV.

Confirmarunt hanc opinionem Scabini Lipsienses Mens. May. 1716 in August Technichens Verlassenschaft, nec non in

A 3

Johann

Johann Andreas Diezens Nachlaß, et viduam ad conficiendum inuentarium non obstante remissione in testamento mariti facta adstrinxerunt his vñ rationibus. Diweil die Schuldigkeit eines Vormundes mit sich bringt, daß er seiner Pfligebefohlnen Bestes so viel an ihm ist besorge und alle Verfürzung dervselben an demjenigen, so ihm von Rechtswegen zukomme, verhüte, diesem allen aber gemäß, und eine nothwendige Folge davon ist, daß dem Vormunde die Mittel zu entziehen, ohne welche er was eigentlich dem Mündel an Vermögen gebühre und derselbe mit Bestande zu fordern habe, auch ob derselbe einigen Schaden leide oder ihm dergleichen bevorstehe, nicht einsehen kann, keinesweges vergönnet noch dessen letzter Wille dißfalls einige Wirkung haben kann. Quae sententia etiam interposita leuteratione penitus a Collegio Ictorum Mens. Sept. 1754 compensatis tamen expensis adprobata fuit.

§. V.

Defendere hanc sententiam quoque videtur salus publica cui, cum suprema sit lex cui omnes obtemperare tenentur cives, nec pacto, nec alia dispositione derogari potest. Interest enim reipublicae ut pupillus bene educetur et eius bona quouis conferuentur modo. Hac ex causa leges magistratui supremam concesserunt inspectionem et pupillo actionem dederunt, mediante qua magistratum, qui culpam in constituendo tutore commisit conuenire, et ab eo in quantum tutor non satisfecit, restitutionem damni in subsidium petere potest. Dum vero appellamus magistratum, non intelligimus personam, quae dedit tutorem, sed totum collegium, quippe quod pro vna habetur persona, et ad restitutionem damni licet ab vno sit illatum, legum auctoritate tenetur.

tenetur. Quod si itaque magistratus, qui minus recte pupillo prospexit, actione subsidiaria conveniri possit, nemini vero iniuria sit inferenda, necessario sequitur, iudici media, quibus diligentiam quam eius desiderat officium exercere potest, non esse auferenda, quod tamen contingeret, si deficeret potestas exigendi inventarii confectionem. Imo magistratus tali ratione citra culpam ad resarciendam laesionem, quatenus pupillus adepta maiorenitate eandem probat, obligatum se sentiret, quod tamen aequitati quae quidem in omnibus rebus, maxime tamen in iure est spectanda adversatur.

§. VI.

Intermediam alii fouent opinionem et distinctionem adhibere volunt, utrum filius tantum ex testamento recipiat legitimam, vel an testator ultra eam filio aliquid reliquerit. In priori casu negant remissionem valere, si non appareat, legitimam esse saluam, cum confectio inventarii pariter ac iuratae specificationis equidem in praeiudicium legatariorum et fideicommissorum, minus vero creditorum, qui non ex libera voluntate testatoris, sed ex necessitate debitum exigunt, remitti queat. conf. *Struv. Exerc. 33. 57. Perez ad Cod. de iur. deliber. n. 18. Fachinaeus L. 5. Controv. c. 25.* Pro creditore autem habendum esse filium, qui portionem lege determinatam petit argumento *l. 32. C. de inoff. testam.* et ex analogia iuris constat. *vid. Frid. Pruckman: Vol. I. Conf. 48 p. 36.* Ast in posteriori casu dispositionem testatoris ne exigatur inventarium valere adserunt, et pro ratione agnoscunt, quod filius, cui pater plus quam legitimam portionem reliquit, non solum personam creditoris sed etiam legatarii repraesentet, quem, dum beneficium collatum appetit, leges, ut ultimae volun-

voluntati pareat, nec eam impugnet, stringunt. Merito tamen de veritate huius distinctionis dubitamus, cum legatum et debitum sint diuersa, et creditor nisi testator expresse dixerit, quod legatum, in locum debiti succedat et vices furrogari sustineat, utrumque possit petere.

§. VII.

Haec de contraria sententia dicta sufficiant, quatenus adfirmatiua praeualeat nunc videamus. Expediti est iuris patri illimitatam in liberos competere potestatem et eius dispositioni leges omnem applausum tribuere in tantum, ut nec iudici, nisi perniciosum videatur iudicium inquirere et cognoscere liceat. Hac ex causa propriis viribus tutela testamento constituta subsistebat, et tutor vi patriae potestatis legitime designatus confirmationem iudicalem haud desiderabat. Rationem huius asserti eam censemus, quoniam nempe praesumptio militat pro patre, quod in praedictum liberorum nihil susceperit, optimum enim patris in legibus dicitur consilium, unde fit, ut substitutio pupillaris, quamuis quilibet sibi non tertio heredem in regula instituire possit, is enim nemini inuito obrudi potest, valeat. Amor itaque paternus, quem vinculum naturae non solum confirmat, sed etiam probat, et ab omni disceptatione liberat, efficit, ut praesumamus patrem bene de filio cogitasse, et eam ob causam remisisse confectioem inuentarii, quia de fide coheredis, cui alias necessitas edendi inuentarium incumberebat, satis erat conuictus. Cum itaque inuentarium ideo sit conficiendum, ut de vera substantia testatoris, ex qua computanda est legitima, simus certi, heres vero cuius nudae consignationi fidem habuit testator, nullam patitur suspicionem, sed praesum-

aut iuratum specificationem remittere possit. 9

functione integritatis, quae donec probetur contrarium obtinet, se defendere possit, liquido constat, quod cessante ratione quae inuentarii editionem desiderat, cesset legis dispositio, quae heredem ad eius praestationem adigit.

§. VIII.

Sed ne legum auctoritate destituta dicatur nostra sententia, cum ICto erubescendum sit sine lege loqui, prouocamus ad l. 3. §. 1. C. Arbit. tut. vbi Diocletianum et Maximianum differentes audimus. *Illo procul dubio obseruando, ut non audeat tutor, vel curator res pupillares vel adulti aliter attingere, vel ullam sibi communionem ad eas vindicare, nisi prius inuentario publice facto secundum morem solitum res ei tradantur, nisi testatores qui substantiam transmittunt specialiter inuentarium conscribi vetuerint.* Obstringit Imperator in hac lege tutores ad inuentarii confectionem, eosdem tamen penitus liberat quatenus ad testatoris voluntatem prouocare possunt. Dum dispositioni patris locum dedit Diocletianus et Maximianus, respexit partim ad potestatem, quae patri respectu liberorum competit, partim ad rationem, quae impulit testatorem, vt necessitate coactus, ne forsân secreta patrimonii promulgentur, editionem inuentarii remitteret. Si enim teste Alexandro lege 2. C. de aliment. pup. praestand. bonus vir et innocens tutor arbitrio suo aluit pupillos (quod interdum etiam necesse est fieri ne secreta patrimonii et suspectum aes alienum pandatur, quod melius est interdum tacere, quam cum de modo bonorum quaeritur proferre et apud acta ius dicentis contra utilitatem pupillorum designare) non dubio accepta ferre debemus ea, quae vir bonus arbitratur merito ad exhibitionem educationis ministeria, studique erogata esse. Adfuit pariter nostrae sententiae l. 7. pr. ff. de Admin. et peric. tut. in qua

B
ICtus

ICTus Ulpianus uersari tutorem in dolo adserit, qui repertorium, quod vulgo inuentarium dicitur, non fecit, exceptionem tamen, addit; nisi aliquam necessariam et iustissimam causam allegare possit, cur id non sit factum. Equidem in hoc loco de remissione inuentarii, quam testator ultima uoluntate constituit, nihil dicitur, quam ob causam etiam interpretes uerba legis tantum ad causas fonticas, quando nempe ex persona tutoris legitimum impedimentum quod meretur dispensationem obuenerit, restringere uolunt, nihilominus tamen legem generalem esse et ad praedictum casum adplicari posse censemus. Quae enim causa potest esse iustior quam uoluntas testatoris, qui dum prohibet inuentarii confectio- nem iustitiam ante oculos habuisse praesumitur. Et quid est imputandum tutori, qui uoluntati patris, quam legum auctoritas effecit sanctissimam, resistere haud poterat.

§. IX.

Legum itaque dispositione pariter ac praesumptione in qua constitutus dicitur testator remissio confectio- nis inuentarii vel iuratae Specificationis fieri potest. Interim tamen ne litibus praebatur ansa, bene faciunt illi, qui testamento ad- iiciunt clausulam, quod si filius, vel eius tutor vel cognati aut magistratus dispositioni non parere, sed inuentarium aut specificationem iuratam desiderare ausi fuerint, filius ultra legitimam ex patrimonio defuncti nihil vindicare et de iure petere debeat. Hoc enim facto melius coerceatur temeritas impugnandi testamentum, nec magistratum excusat officium, si a pupillo adepta maiorenitate ob laesionem exinde resul- tantem conueniatur.

§. X.

§. X.

Confirmat hanc opinionem Responsum Scabinorum Liphensium in causa Breunigs Nachlaß betreffend Mens. Dec. 1761. Cum enim testator impuberem filium heredem instituisset, et tutori inventarii confectionem addita clausula, daß dasjenige, was er von dem Vermögen in genere ohne specielle Benennung derer Sachen angeben würde die Kraft und Wirkung eines Inventarii oder eidlichen Specification haben solle remississet, de valore vero huius dispositionis ex parte magistratus oreretur dubium, Icti memorati patris arbitrium approbauerunt, et ne tutor ultra consignationem, quam sponte et ex voluntate patris obtulerat, ad plura adigeretur, additis rationibus. Dieweil einem Vater in seinem Testamente wegen seiner Kinder Bevormundung und Verlassenschaft Verfügung zu treffen die Rechte unumschränkte Macht und Gewalt geben, und Johann Christoph Breunig in seinem gerichtlich hinterlegten letzten Willen seinen einzigen annoch unmündigen zum Erben seines gesammten Vermögens eingesetzten Sohne nicht nur Carl Ludwig Pfeiffern zum Vormunde ernennet, sondern auch damit dieser bey Uebernehmung der Vormundschaft, nicht unndthig beschweret würde, daß derselbe eine eidliche Specification seines Vermögens nicht ausantworten, sondern dasjenige, was er von dem Vermögen in genere ohne specielle Benennung derer Sachen angeben werde, die Wirkung eines Inventarii oder eidlichen Specification haben solle, verordnet darneben, daß wenn sein Sohn oder dessen Obrigkeit, oder wer es sonst nur seyn möge von diesem seinem letzten Willen nur in dem geringsten abgehen würde, er auf diesen Fall seinen Sohn nur im Pflichttheile zum Erben eingesetzt, in dem übrigen Vermögen aber genannten Pfeiffer zum Erben ernennet,

und demselben Kraft dieses detracta legitima das Vermögen zugeeignet haben wolle sich erkläret, pronunciaverunt.

§. XI.

Ea vero omnia, quae de remissione inventarii vt valeat, diximus, eatenus tantum obtinent, quatenus ex parte heredis non apparet dolus. Dolus enim nemini praestat patrocinium, nec beneficia delinquentibus competunt. Quod si itaque de dolo heredis constet, eum sine dubio ad edendum inuentarium compellimus, nec prouocare potest ad dispositionem testatoris, qui ob praesumptionem bonae fidei indulgebat heredi, quae praesumptio cum per probationem in contrarium elidatur penitus cessat, fauemus potius testatori, qui, si de mala fide heredis fuisset conuictus, in eius fauorem remissionem nunquam disposuisset.

P. 22 15

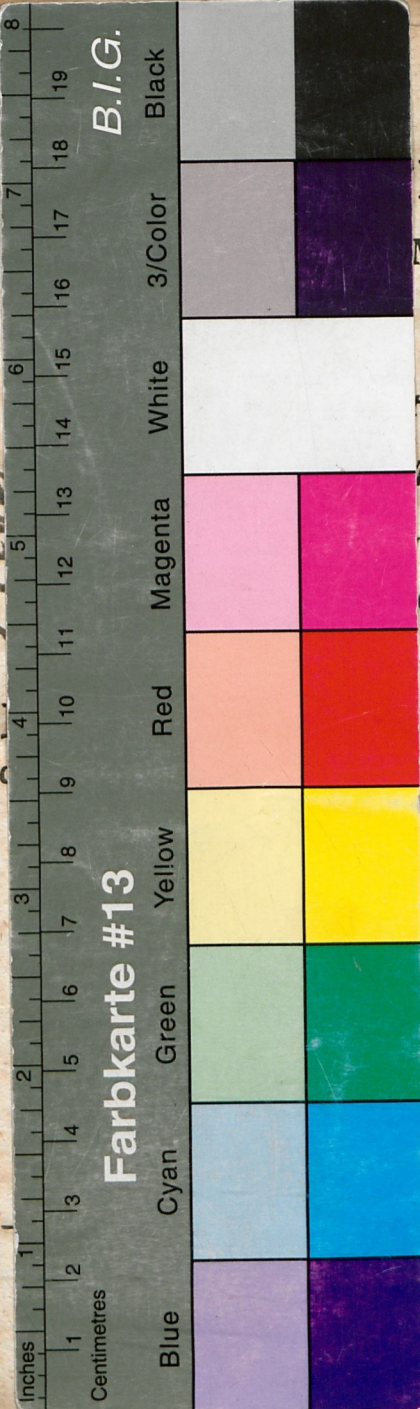
Leipzig, Diss., 1768 P-Z

X 241 7957

1768, 55.

20

B.I.G.

Farbkarte #13

IO IVRIDICA

M CONTINENS:

*inuentarii confe-
tam specificationem
re possit.*

A M
ORDINIS AVCTORITATE

S I D E
LIEB ZOLLERO

ARTISBURG. CAPITVL. CVRIAE
VDIC. LVSAT. INFERIOR, NEC
SSESS. ET ACADEMIAE
MVIR.

IO ICTORVM

MDCCLXVIII
DEFENDET.

LOB KIRCHHOFF.

I A E
REITKOPFIA

